

15 oktober 2025

Inhoud

Basisgegevens instelling.....	ii
Basisgegevens opleiding	ii
1. Inhoud opleiding en onderwijsprogramma	1
1.1 Inleiding	1
1.2 De bacheloropleiding Pedagogiek	1
1.3 Onderwijsprogramma	2
2 Doelgroep van de opleiding.....	3
3 Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden	3
3.1 Trends en ontwikkelingen	3
3.2 Bacheloropleiding Pedagogiek.....	6
3.3 Inhoud, vorm en opzet van de nieuwe opleiding	7
3.4 Functies in relatie tot de bacheloropleiding Pedagogiek.....	7
3.5 Benodigde competenties.....	8
3.6 Beroepsprofiel	8
4 Afstemming en samenwerking	8
5 Analyse bestaand aanbod en inschatting verwante instroom	9
6 Geschatte instroom in de nieuwe opleiding.....	10
6.1 Resultaten uit de enquête	10
6.2 Conclusie	10
7 Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte	10
7.1 Inleiding	10
7.2 Kwantitatieve arbeidsmarktvraag	10
7.3 Arbeidsmarktbronnen.....	10
7.4 Conclusie	16
8 Noodzaak tot start nieuwe opleiding	16
8.1 Algemene noodzaak voor het starten van een bacheloropleiding Pedagogiek	16
8.2 De gewenste ontwikkeling kan niet in de vorm van een nieuwe afstudeerrichting of curriculumwijziging van een bestaande opleiding gerealiseerd worden.....	16
8.3 De gewenste vernieuwing kan niet binnen het bestaande aanbod van andere instellingen worden vormgegeven.	17
8.4 Het effect op de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod.	17
8.5 Conclusie	17
9 Aansluiting instellingsprofiel	18
10 Bijlagen.....	20

Basisgegevens instelling

Naam instelling	Hogeschool Saxion
BRIN-code	23AH
KvK-nummer	38024938
Contactpersonen	<u>Contactpersoon College van Bestuur:</u> <u>Contactpersoon opleiding:</u> <u>Contactpersoon Programma Aanvraag Nieuwe Opleidingen</u>
Contactgegevens	Hogeschool Saxion Academie Mens en Maatschappij Postbus 70000 7500 KB Enschede Mail: Telefoon: Mail: Telefoon:

Basisgegevens opleiding

Kenmerk aankondiging	A25-029
Naam	Pedagogiek
Oriëntatie	Hbo
Niveau	Bachelor
Vormen	Voltijd
Gemeente waar de opleiding wordt gevestigd	Enschede
Taal	Nederlands
Studielast	240 EC
Studieduur	4 jaar
Beroepsvereisten	Geen
Capaciteitsbeperking	Geen
Beoogde startdatum	01-09-2027
ISAT-code (indien bekend)	35158
RIO-(sub)onderdeel	Gedrag en Maatschappij
ISCED-rubriek (optioneel)	De bacheloropleiding Pedagogiek is gericht op de ontwikkeling van kennis en vaardigheden op het gebied van opvoeding, onderwijs en jeugdzorg. De rubriek 01-Onderwijs en de subgroep Onderwijskunde / 0111 is daarmee het meest passend. Onder deze subgroep valt ook 'Pedagogical sciences'.

1. Inhoud opleiding en onderwijsprogramma

1.1 Inleiding

De jeugdzorg in Nederland staat onder grote druk. Waar twintig jaar geleden nog ongeveer 1 op de 27 kinderen en jongeren gebruikmaakte van jeugdzorg, was dat aantal in 2019 al gestegen naar 1 op de 8¹, en inmiddels (2025) zelfs naar 1 op de 7. Deze groei kent meerdere oorzaken. Enerzijds zijn er maatschappelijke ontwikkelingen die de opvoedingssituatie onder druk zetten, zoals een stijgend aantal echtscheidingen, toenemende prestatiedruk onder jongeren en problematisch gebruik van sociale media. Tegelijkertijd lijkt de maatschappelijke tolerantie voor obstakels in het opgroeien af te nemen: gewone ontwikkelingshobbels worden steeds vaker als probleem gezien. Hierdoor wordt sneller hulp gezocht, waarbij risicofactoren veel aandacht krijgen en beschermende factoren juist onderbelicht blijven.

De hervorming van het jeugdzorgstelsel in 2015 – met de decentralisatie naar gemeenten – heeft geleid tot nieuwe knelpunten. Hoewel het logisch was om zorg dicht bij de leefwereld van jongeren te organiseren, is de uitvoering in de praktijk complex gebleken. Gemeenten en zorgaanbieders zijn geconfronteerd met een forse opdracht, terwijl de kennisbasis van de sector nog relatief jong is en bestaande kennis onvoldoende wordt benut. Hierdoor wordt in de praktijk vaak veiligheidshalve zorg ingezet, ook als effectiviteit onzeker is. De kosten zijn fors gestegen², terwijl wachttijden – vooral voor zwaardere zorg – oplopen en grote instellingen kampen met financiële tekorten³. Het kabinet heeft aangekondigd hierop te willen ingrijpen, met als doel om het gebruik van jeugdhulp in 2028 terug te brengen naar 1 op de 10 kinderen⁴. Hiervoor is tussen 2025 en 2027 bijna 3 miljard euro extra beschikbaar gesteld.

In deze context is het aanbieden van een bacheloropleiding Pedagogiek in een regio waar deze nog niet wordt aangeboden, zoals Twente, een noodzakelijk en waardevol initiatief. Afgestudeerden van deze opleiding zijn opgeleid om kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar en hun opvoeders te begeleiden bij complexe opvoedings- en ontwikkelingsvraagstukken. Zij combineren theoretische kennis met praktische vaardigheden zoals gespreksvoering, diagnostiek en systeemgericht handelen. Daarmee kunnen zij, in samenwerking met andere professionals in het jeugd- en onderwijsdomein, een belangrijke bijdrage leveren aan het versterken van het pedagogisch klimaat en het terugdringen van onnodige of te zware zorg. De inzet op pedagogisch vakmanschap is essentieel in een regio waar de druk op het jeugddomein groot is en de behoefte aan goed opgeleide professionals evident⁵.

1.2 De bacheloropleiding Pedagogiek

De opleiding is opgebouwd uit drie kerntaken welke in beroepsauthentieke opdrachten aangeboden worden. De opdrachten kennen een opbouw in de studie jaren volgens het Zelcom-model. Dat betekent een toenemende mate van complexiteit van het vraagstuk en een opbouw van de gevraagde zelfstandigheid van de student en daarmee een afname van de mate van sturing van de docent. De kerntaken en kennisbasis voor de opleiding zijn vastgesteld in het Landelijk opleidings- en competentieprofiel hbo-bacheloropleiding Pedagogiek⁶. De drie kerntaken binnen het opleidingsprofiel voor de pedagoog zijn:

Kerntaak 1: Opgroeien en opvoeden ondersteunen

De hbo-pedagoog ondersteunt het opgroeien en opvoeden van kinderen en jongeren binnen diverse contexten. Centraal staan het aangaan en onderhouden van pedagogische relaties met kinderen, jongeren, ouders en mede-opvoeders en het stimuleren van hun ontwikkeling op een systemische en diversiteits-sensitieve wijze. De professional biedt ondersteuning in afstemming met de betrokkenen en creëert of draagt bij aan een pedagogisch

¹ <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Het-groeiend-jeugdzorggebruik-Duiding-en-aanpak.pdf>

² <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/04/18/miljarden-extra-voor-jeugdzorg>

³ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/>

⁴ <https://www.evcpro.nl/nieuws/aantal-kinderen-in-de-jeugdzorg-moet-in-2028-verlaagd-zijn/>

⁵ Zie onder andere de Update Samenwerkingsagenda jeugdhulp Twente: <https://www.samen14.nl/home/2621100.aspx>

⁶ Landelijk opleidings- en competentieprofiel hbo-bacheloropleiding Pedagogiek 2019. Bijlage 1

klimaat dat het opgroeien bevordert. Daarnaast verzorgt de pedagoog voorlichting en educatie aan opvoeders en maatschappelijke partijen en stimuleert hij participatie en sociale inclusie van kinderen en jongeren.

Kerntaak 2: Conditie voor opgroeien en opvoeden bevorderen

Binnen deze kerntaak draagt de pedagoog bij aan de verbetering van de structurele en beleidsmatige condities waaronder kinderen en jongeren opgroeien. De pedagoog voert praktijkgericht onderzoek uit naar pedagogische vraagstukken en levert op basis daarvan onderbouwde adviezen aan organisaties, overheden en andere belanghebbenden. De hbo-pedagoog analyseert bestaande beleidskaders en vertaalt deze naar pedagogische implicaties met als doel het optimaliseren van de leefomgeving van kinderen en jongeren.

Kerntaak 3: Professionaliteit versterken

De pedagoog onderzoekt voortdurend zijn eigen werkhouding, werkwijzen en methoden om de ondersteuning bij opgroeien en opvoeden te verbeteren. Hij blijft actief op de hoogte van de nieuwste nationale en internationale maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen op dit gebied. Hij draagt actief bij aan kennisontwikkeling door bijvoorbeeld deel te nemen aan praktijkgericht onderzoek, samenwerking met collega's en het inbrengen van praktijkervaringen in professionele netwerken. Om zo niet alleen een bijdrage te leveren aan zijn eigen professionele ontwikkeling, maar ook aan de verdere ontwikkeling van het pedagogisch vakgebied.

1.3 Onderwijsprogramma

De opleiding werkt vanuit drie doorlopende leerlijnen die zijn vertaald in leeruitkomsten en gekoppeld aan het vastgestelde opleidings- en competentieprofiel Pedagogiek:

1. **Kennisbasis:** Studenten verwerven theoretische kennis op het gebied van pedagogiek, ontwikkelingspsychologie, systeemgericht werken, diversiteit en opvoedingsondersteuning.
2. **Professionele houding:** Studenten ontwikkelen een reflectieve en ethisch verantwoorde beroepshouding, waarbij ze kritisch leren kijken naar eigen handelen, samenwerken met anderen, en sensitief reageren op maatschappelijke vraagstukken.
3. **Professionele vaardigheden:** Studenten leren observeren, analyseren, communiceren, interveniëren, coördineren en onderzoeken – vaardigheden die essentieel zijn voor het pedagogisch beroep.

Vanaf het eerste jaar zijn studenten actief in het werkveld via stages, praktijkdagen en projectonderwijs. In jaar 2 en 3 worden deze activiteiten verdiept in complexiteit, zelfstandigheid en verantwoordelijkheidsniveau. De opleiding sluit hiermee aan bij de hbo-kenmerken van beroepsgerichtheid en authenticiteit van leeromgevingen. Gedurende de opleiding werken studenten in leergemeenschappen waarin andere studenten, docenten, praktijkprofessionals en onderzoekers samenwerken. Deze vormen de basis voor kennisdeling, intervisie en gezamenlijke reflectie.

Opbouw per studiejaar

Elk studiejaar bouwt voort op dezelfde drie leerlijnen—kennisbasis, professionele houding en vakvaardigheden—maar met een toenemende complexiteit van beroepsauthentieke opdrachten en praktijkparticipatie. Het programma omvat 60 ECTS per jaar.

Jaar 1 heeft een oriënterende functie waarin de basis voor de opleiding wordt gelegd. Studenten leren de basiskennis aan en doen hun eerste vaardigheden op, zoals observeren, rapporteren en praten met kinderen. Er wordt kennis gemaakt met de praktijk middels een beroeps oriënterende stage en er wordt gewerkt aan professionele identiteit en ethiek.

Jaar 2 wordt getypeerd als verdieping en profilering en is gericht op de groeiende professional. Naast verdere theoretische verdieping, lopen studenten gedurende het studiejaar stage (10 EC) en werken studenten in kleine groepen samen aan een multidisciplinair project in de praktijk waarbij een wijkvraagstuk wordt aangepakt.

In jaar 3 werken studenten aan integratie en de professionele rol van de zelfstandige professional. In dit jaar vindt de intensieve stage plaats (gedurende 30 lesweken 3,5 dag per week) in een zelfgekozen setting (bijv.

jeugdzorginstelling, onderwijsadviesbureau). Daar werkt de student ook aan een beroepsauthentieke ontwerpopdracht. Studenten verdiepen hun onderzoeksvaardigheden en werken met interviews.

Jaar 4 staat in het teken van professionalisering en profilering in de praktijk. Studenten starten met een profileringsproject, waarbij zij de keuze hebben tussen een eigen gekozen project gericht op maatschappelijke innovatie, inclusie, onderwijsvernieuwing, jeugdhulp, digitalisering, etc. of zij kiezen voor de interne keuzemodule: een innovatieproject gericht op transformatieopgaven in regio Twente: *pedagogisch innoveren in de praktijk*. Dit project wordt afgesloten met een geïntegreerd beroepsproduct inclusief een eind-assessment waarna studenten met een minorprogramma de opleiding afsluiten.

2 Doelgroep van de opleiding

De primaire doelgroep voor deze bacheloropleiding Pedagogiek bestaat uit doorstromende mbo-studenten niveau 4, Ad-studenten Pedagogisch Educatief Professional of eventueel andere Ad-opleidingen in zorg en welzijn en vo-leerlingen van havo of vwo. Elke student met een mbo-niveau 4, havo- of vwo-diploma, een afgeronde Ad-diploma binnen het vakgebied of een behaald 21+ toelatingsonderzoek is toelaatbaar. Er zijn geen specifieke instroomeisen. Voor studenten met een Ad-diploma van een verwante opleiding is het mogelijk om in de hoofdfase van de bachelor in te stromen. De verwantschap van de vooropleiding en de mogelijke vrijstelling daardoor zal beoordeeld worden na de aanmelding.

3 Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden

Saxion heeft ten behoeve van deze aanvraag een onderzoek laten uitvoeren door Tienorganisatieadvies⁷. Het onderzoek had tot doel inzicht en overzicht te verwerven met betrekking tot de arbeidsmarktsituatie van de beoogde opleiding. Er is gekozen voor een combinatie van kwalitatief onderzoek, om inzicht te krijgen in ontwikkelingen en percepties in het veld, en kwantitatief onderzoek: een enquête onder scholieren, studenten en werkgevers om een overzicht te krijgen van de potentiële instroom in de opleiding.

Zowel voor het kwalitatieve als voor het kwantitatieve onderzoek zijn gesegmenteerde populaties bevraagd, waarbij een evenwichtige spreiding is aangebracht over de relevante categorieën: grotere en kleinere instellingen in de pedagogische sector en instellingen die verschillende contexten van de pedagogische sector bedienen. Zowel in het kwalitatieve werkveldonderzoek als in de kwantitatieve werkgeversenquête zijn bewust respondenten in verschillende domeinen bevraagd. Daarmee is voldoende 'probleemrepresentativiteit' gewaarborgd zodat de resultaten een voldoende betrouwbare afspiegeling zijn van de gehele populatie.

In totaal zijn 16 organisaties geïnterviewd en hebben 2 werkgevers en 140 scholieren en studenten de enquête ingevuld. In de interviews bleken zowel de visie op de relevante ontwikkelingen als de (naar het oordeel van de respondenten) vereiste competenties over de hele linie een gedeeld beeld op te leveren. Methodisch is daarmee voldoende 'saturatie' ontstaan om de uitkomsten van het onderzoek als betrouwbaar te beoordelen.

3.1 Trends en ontwikkelingen

De context, trends en ontwikkelingen die voor Saxion de signalen en aanleiding vormen om de beoogde opleiding te ontwikkelen, worden in de interviews herkend en bevestigd.

Problematiek neemt toe

Over de hele linie nemen de maatschappelijke en sociale problematiek en de daaraan gerelateerde zwaarte en complexiteit van de zorgvraag toe, zo wordt in veel gesprekken aangegeven.

“De maatschappelijke en sociale problematiek neemt toe en wordt zwaarder.” (Alifa)⁸

⁷ Doelmatigheidsonderzoek Bachelor Pedagogiek Hogeschool Saxion. Tien organisatieadvies, 26 juni 2025. Bijlage 2

⁸ In de kaders zijn citaten uit de interviews met respondenten opgenomen. Zie bijlage 4 van het Doelmatigheidsonderzoek (bijlage 2) voor de interviewverslagen.

"De zwaarte en complexiteit van de doelgroep en de problematiek nemen toe." (Avedan)

"De doelgroep is complexer geworden. Dit hangt mede samen met het feit dat de gesloten jeugdzorg wordt afgebouwd. De GGZ problematiek wordt steeds zwaarder." (Jarabee)

"De problematiek wordt groter en complexer. De doelgroep wordt moeilijker. Problemen bij kinderen/jongeren doen zich steeds op vroeger leeftijd voor. Kinderen/jongeren komen op steeds vroeger leeftijd in aanraking met de politie, maar ook met organisaties als Tactus (verslavingszorg)." (Raster)

"De doelgroep (0 – 18 jaar) wordt zwaarder en complexer. De problematiek neemt toe. Er is sprake van steeds meer multi-problematiek en forensische problematiek. Doordat er steeds minder gesloten jeugdzorg is komen probleemjongeren steeds meer in 'open settings' terecht (zoals bij Trias Jeugdhulp). Steeds meer multiculturele gezinssituaties en daaraan gerelateerde problemen." (Trias Jeugdhulp)

"Er is sprake van een toenemende multi problematiek." (Wijkteams Enschede)

"De maatschappelijke problematiek neemt toe. Er komt steeds meer problematiek in scholen. Steeds meer scholen zijn daarom bezig met preventie." (WIJZ)

Verschuiving van zorg naar welzijn

In deze context veranderen ook de uitgangspunten. Grosso modo kan gesproken worden van een verschuiving van zorg naar welzijn. Daarmee komt er meer focus op 'positieve gezondheid'.

"De trend is een verschuiving van zorg naar welzijn." (Alifa)

"Door allerlei ontwikkelingen in de regelgeving, politiek en bekostiging komt er steeds meer op het bordje van 'welzijn' te liggen. Welzijn wordt steeds meer gezien als de oplossing." (Avedan)

"Er komt meer focus op positieve gezondheid." (Accare)

Andere manieren van werken

De toenemende complexiteit en verschuiving in zorg en welzijn leiden tot een meer specifieke focus in de aanpak.

"Herstelgericht werken wordt steeds belangrijker. Systeemgericht werken wordt steeds belangrijker." (Accare)

"Er zit steeds meer spanning op het uitgangspunt van welzijnswerk: collectief oppakken waar het kan, individueel waar nodig." (Avedan)

"Er wordt meer gewerkt met de inzet van ervaringsdeskundigen. Er wordt meer 'vindplaatsgericht' gewerkt (bijvoorbeeld op scholen). Sommige medewerkers vinden dat lastig. Er is steeds meer sprake van 'circulaire zorg', waarbij gebruik gemaakt wordt van netwerken." (Jarabee)

"Er vindt een verschuiving plaats in de manier waarop hulpverlening wordt aangeboden. Vroeger was het: 'de dokter, de therapeut bepaalt'. Nu gaat het veel meer in overleg met de patiënt. Adviezen wordt niet meer zo maar klakkeloos overgenomen." (Reggedok)

"Sinds 3-4 jaar werken we met ontwikkelcoaches binnen het werk. Deze kunnen teams coachen als individuen. Zij coachen bij praktijkvragen waar collega's in hun dagelijkse werk tegenaan lopen maar bijv. ook loopbaancoaching of coaching bij uitval." (Trias Jeugdhulp)

"Het onderwijs en het systeem rond het onderwijs moeten anders georganiseerd gaan worden."

Het 'anders werken' hangt vaak samen met subsidies. Een goed en actueel voorbeeld hiervan is de 'brugfunctionaris' (op de payroll van het onderwijs, maar werkzaam in het sociaal domein). Interprofessioneel werken wordt steeds belangrijker." (Varietas)

Implicaties voor (competenties van) medewerkers

De veranderingen in de manieren van werken vragen ook om andere competenties en vaardigheden van medewerkers. Over het geheel wordt gevraagd om meer gespecialiseerd personeel die de in complexiteit toegenomen vraag kan beantwoorden.

"Over de hele linie neemt de zorgproblematiek toe. Er komen steeds meer jongere kinderen in de zorg. Er is duidelijk sprake van een gat in de crisisopvang voor jonge kinderen. Dit impliceert ook een omslag voor medewerkers. Die zijn over het algemeen minder goed opgeleid voor de doelgroep jonge kinderen." (Het Huis van de Straat)

"De GGZ problematiek wordt steeds zwaarder. Daarom wordt het steeds belangrijker dat medewerkers systemisch worden opgeleid." (Jarabee)

"Er is een toenemende behoefte aan medewerkers op een hoger niveau dan 'alleen maar uitvoerend'. Daarbij gaat het dan onder meer om 'overstijgend' kunnen denken en werken. Daarnaast blijven goede uitvoerende medewerkers ook altijd nodig. Het gaat om het zoeken naar de juiste balans. De ideale combinatie is moeilijk te vinden. We sturen op een mix van mbo en hbo binnen het team." (Alifa)

"Kwaliteitszorg en diploma's worden steeds belangrijker. Niemand kan meer om de SKJ-registratie heen." (Het Huis van de Straat)

Arbeidsmarktkrapte neemt toe

In alle domeinen waarin pedagogische professionals relevant zijn neemt de arbeidsmarktkrapte toe, zo wordt in veel gesprekken expliciet benadrukt. Het bestaande aanbod in hbo-afgestudeerden voldoet niet langer aan de toegenomen vraag naar hbo kinder- en jeugdspecialisten. De vraag komt vanuit de zorg, maar ook het onderwijs vraagt om extra ondersteuning en het begrijpen van 'afwijkend en zorgelijk gedrag' in de klas. Het gaat hier dan om het ondersteunen en coachen van onderwijzend personeel als ook om het vanuit de school en gemeentes interdisciplinair begeleiden van kinderen en hun gezin. De toegenomen complexiteit maakt dat het werk van de leerkracht steeds minder gaat over het werken in de klas en steeds meer gaat over de ondersteuning en begeleiding van het kind en het gezin. Dit zorgt voor een toenemend tekort aan leerkrachten, dat weer een positief effect heeft op de arbeidsmarktvraag naar pedagogen.

"De arbeidsmarktkrapte in dit domein neemt toe. Het is met name moeilijk om vacatures voor hbo functies in te vullen." (Accare)

"De arbeidskrapte in dit domein neemt ook in deze regio toe. Met name vacatures voor vervanging worden steeds moeilijker te vervullen." (Avedan)

"De arbeidsmarktkrapte neemt sterk toe. Het is vooral moeilijk om aan hbo'ers te komen. En er is juist meer en meer vraag naar hbo gekwalificeerd personeel. Dit wordt mede ingegeven door maatschappelijke en politieke druk." (Het Huis van de Straat)

"De arbeidsmarktkrapte in dit domein neemt toe. In deze regio vissen we in dezelfde vijver. Het wordt ook steeds moeilijker om mensen vast te houden." (Jarabee)

"De arbeidsmarktkrapte neemt toe. Met name in de kinderopvang wordt het steeds moeilijker om mensen te vinden (vooral in de zomermaanden)." (Raster)

"De arbeidsmarktkrapte in dit domein neemt toe. Dat hangt ook samen met functiewaardering, bekostiging en SKJ registratie. Het is vooral moeilijker om gedragswetenschappers en jeugdzorgwerkers te vinden, zowel op mbo- als op hbo niveau." (Trias Jeugdhulp)

"De arbeidskrapte neemt toe, zowel met betrekking tot leraren als directeuren." (Varietas)

"Er is sprake van een toenemende arbeidsmarktkrapte in het welzijnsdomein. Er zijn veel tijdelijke contracten en steeds minder vaste banen." (WIJZ)

"Binnen dit domein neemt de arbeidsmarktkrapte toe, met name bij functies rond intensieve begeleiding." (Zozijn)

3.2 Bacheloropleiding Pedagogiek

In de interviews is gevraagd in hoeverre de bacheloropleiding Pedagogiek tegemoetkomt aan de hierboven beschreven trends en arbeidsmarktbehoeften. De meeste respondenten zien de toegevoegde waarde van deze opleiding: er komt over de hele linie een duidelijke vraag naar deze bacheloropleiding naar voren.

"Het is goed dat deze opleiding er komt. De huidige opleiding Sociaal Werk leidt wel heel veel op tot wijkteammedewerker en tot jeugdzorgmedewerker." (Alifa)

"Het is goed dat deze opleiding er komt. Daar is absoluut een markt voor." (Het Huis van de Straat)

"Zeker voor de Sam&Ko (kinderopvang) heeft deze opleiding toegevoegde waarde, in relatie tot de hierboven beschreven trends en ontwikkelingen." (Raster)

"Het is goed dat deze opleiding er komt." (Reggedok)

"Deze opleiding is zeer welkom." (Varietas)

"Het is goed dat Saxion ook deze opleiding gaat aanbieden, naast de al bestaande opleiding van Windesheim. Daar is zeker ruimte voor. Er is een grote ondersteuningsbehoefte bij de doelgroep 0-18 jaar. Het werkveld ligt open voor pedagogiek." (WIJZ)

Toegevoegde waarde van deze bacheloropleiding: focus op pedagogiek.

Gevraagd naar de toegevoegde waarde van deze nieuwe bacheloropleiding zijn de voorstanders van de nieuwe opleiding unaniem: er is behoefte aan een nieuwe opleiding met een aangescherpte focus op pedagogiek. Het uitstroomprofiel Jeugd binnen de opleiding Sociaal Werk (van Saxion) komt hieraan onvoldoende tegemoet.

"Meer focus op de pedagogische inhoud en op het voorliggende veld zijn wenselijk. Daar kan deze opleiding zeker toegevoegde waarde hebben." (Alifa)

"Deze opleiding kan zeker toegevoegde waarde hebben, maar moet dan wel echt onderscheidend zijn ten opzichte van het uitstroomprofiel Jeugd van Sociaal Werk. Dat betekent dat er echt een scherpe focus moet zijn op jeugd en pedagogiek." (Curess)

"De toegevoegde waarde moet zitten in de aangescherpte focus op pedagogiek. Meer focus leidt tot beter opgeleide medewerkers." (Het Huis van de Straat)

"Nu de opleiding Social Work zich meer 'naar de voorkant' lijkt te verplaatsen richting het voorliggende werkveld binnen het sociaal domein, lijkt de opleiding pedagogiek meer in de behoefte te voorzien, als aanvulling van pedagogische kennis/ ontwikkeling die het werken in een specialistische organisatie vraagt. Het is dus goed dat Saxion deze opleiding gaat aanbieden." (Jarabee)

"Juist de focus op het pedagogische (naast de brede invalshoek van sociaal werk) is daarom ook goed." (Raster)

"De toegevoegde waarde van de opleiding moet zitten in de scherpe focus op pedagogiek. Competenties en kennis over bijvoorbeeld ontwikkelingspsychologie zitten niet of nauwelijks in de huidige sociaal werk opleidingen." (Reggedok)

"Er is zeker behoefte aan een opleiding met een scherpe pedagogische focus." (Trias Jeugdhulp)

"Er is zeker behoefte aan een opleiding met een aangescherpte focus op pedagogiek. Een aantal van bovenstaande competenties past misschien wel in het uitstroomprofiel Jeugd van Sociaal Werk. Maar Sociaal Werk als opleiding is inderdaad wel heel erg breed. Daarom kan deze nieuwe opleiding zeker toegevoegde waarde hebben." (Wijkteams Enschede)

"Een goede focus op pedagogiek is belangrijk. Het uitstroomprofiel Jeugd binnen de opleiding Sociaal Werk komt hieraan onvoldoende tegemoet."

3.3 Inhoud, vorm en opzet van de nieuwe opleiding

Respondenten hebben ook duidelijke ideeën over de inhoud, vorm en opzet van de opleiding. Praktisch en systemisch zijn hierbij onder meer termen die terugkomen in de gesprekken.

"De opleiding moet praktisch en niet te theoretisch worden opgezet." (Reggedok)

"Ook een systemische invalshoek is een voorwaarde. De opleiding moet dus niet gericht zijn op het individu." (Curess)

"In de opleiding moet veel aandacht worden gegeven aan methodieken en de brede context waarin jongeren opgroeien." (Wijkteams Enschede)

3.4 Functies in relatie tot de bacheloropleiding Pedagogiek

In de gesprekken geven respondenten aan ook duidelijke beelden te hebben bij de functies, die goed passen bij deze bacheloropleiding.

"Functies in relatie tot deze opleiding zijn pedagogisch medewerker en (ondersteunend) orthopedagoog" (Het Huis van de Straat)

"Relevante functies voor beginnende professionals in relatie tot deze bachelor zijn ambulant begeleider en ambulant hulpverlener." (Reggedok)

"Dit past precies bij 'de perfecte generalist' (zoals bijvoorbeeld de 'brugfunctionaris')." (Varietas)

"De opleiding kan interessant voor een functie als kindercoach." (Zinder Onderwijs)

Mogelijke functies/doelgroepen in relatie tot deze bachelor (genoemd in interviews)

- Ambulant begeleider
- Ambulant hulpverlener
- Brugfunctionaris
- (Ortho)pedagoog
- Pedagogisch medewerker

3.5 Benodigde competenties

Op grond van de hiervoor beschreven karakteristieken van het werk, hebben de respondenten benoemd wat de hiervoor vereiste competenties zijn. Globaal gaat het hierbij om de volgende competenties:

- Vakkennis en vaardigheden
- Overstijgend en multidisciplinair kunnen denken en werken
- Samenwerken en netwerken.
- Communicatieve vaardigheden
- Flexibiliteit
- Stevigheid en zelfstandigheid
- Reflectie op professionele rol.
- De juiste houding: proactief, verantwoordelijk, empathisch

3.6 Beroepsprofiel

Op basis van het doelmatigheidsonderzoek, de gesprekken met de instellingen en op basis van het landelijk opleidingsprofiel heeft Saxion het volgende beroepsprofiel opgesteld:

De hbo-pedagoog is een jeugd- en opvoedingsprofessional die kinderen en jongeren (0-23 jaar) en hun opvoeders ondersteunt bij complexe ontwikkelings- en opvoedvraagstukken. Hij werkt systeemgericht en diversiteitssensitief in uiteenlopende domeinen zoals jeugdhulp, onderwijs en welzijn. De pedagoog verbindt theorie en praktijk, voert pedagogische diagnostiek uit, begeleidt opvoedsituaties en adviseert over beleid. Hij werkt samen met gezinnen, professionals en netwerken aan een veilig en kansrijk opvoedklimaat. Reflectie en onderzoekend vermogen zijn daarbij essentieel. Hij blijft actief op de hoogte van actuele maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen en draagt via praktijkgericht onderzoek, samenwerking met het werkveld en kennisdeling binnen professionele netwerken bij aan de doorontwikkeling van het pedagogisch beroep. Voorbeelden van functies, naast de door het werkveld genoemde, zijn: pedagogisch adviseur, opvoedondersteuner, jeugdprofessional en beleidsmedewerker opvoeding en jeugd.

4 Afstemming en samenwerking

Saxion heeft afstemming gehad met meerdere hogescholen en zoekt ook naar samenwerking met hen. Hieronder schetsen wij een overzicht.

Naburige hogescholen

Er vindt halfjaarlijks afstemming plaats tussen Saxion en Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN) en tussen Saxion en Christelijke Hogeschool Windesheim (Windesheim) over ontwikkelingen in elkaars onderwijsportfolio. Tijdens de bestuurlijke afstemming tussen Saxion en Windesheim op 16 september 2024 en Saxion en HAN op 3 december 2024 zijn de hogescholen geïnformeerd over het voornemen de bacheloropleiding Pedagogiek te starten. Ons voornemen is ter kennisgeving aangenomen.

Hogescholen midden-Nederland

Naast de beschreven bestuurlijke afstemming zijn op 14 april 2025 HAN, Windesheim, Hogeschool Utrecht (HU), Christelijke Hogeschool Ede (CHE) en Hogeschool Viaa door de academiedirecteur van Saxion, Academie Mens en Maatschappij schriftelijk geïnformeerd over het voornemen om de aanvraag van bacheloropleiding Pedagogiek door te zetten naar aanleiding van het werkveldonderzoek in Oost-Nederland.

Viaa, HAN en CHE hebben schriftelijk bevestigd geen bezwaar te hebben tegen deze aanvraag. Hogeschool Windesheim en HU hebben het voornemen ter kennisgeving aangenomen. Op directieniveau is er contact geweest tussen Windesheim en Saxion. Windesheim heeft laten weten de aanvraag moeilijk te vinden omdat een deel van hun instroom uit de regio Oost-Nederland afkomstig is. Op directieniveau is er ook contact geweest met HU. HU heeft laten weten dat een klein deel van hun huidige studenten afkomstig is uit Oost-Nederland en dat zij bereid zijn om een samenwerking met Saxion te verkennen.

5 Analyse bestaand aanbod en inschatting verwante instroom

Er worden in Nederland diverse bacheloropleidingen Pedagogiek aangeboden. Onderstaand een overzicht van de voltijdaanbieders.

Tabel 3: Aanbieders van voltijdopleidingen Pedagogiek

Hogeschool	Locatie
Christelijke Hogeschool Windesheim	Zwolle
Haagse Hogeschool	Den Haag
Fontys Hogeschool	Den Bosch, Eindhoven, Sittard-Geleen en Tilburg
Hogeschool Inholland	Amsterdam
Hogeschool Utrecht	Amersfoort
Hogeschool van Amsterdam	Amsterdam
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	Nijmegen
Hogeschool Zeeland	Vlissingen
NHL Stenden Hogeschool	Leeuwarden

Figuur 1: Geografische spreiding van voltijd bacheloropleidingen Pedagogiek

Tabel 4: Instroom voltijd bacheloropleidingen Pedagogiek

hogeschool	2019	2020	2021	2022	2023	2024
chr. hs. windesheim						189
de haagse hs.	173	218	200	255	227	283
fontys hs.	409	445	297	209	236	250
hs. inholland	131	189	130	120	92	84
hs. utrecht	138	156	165	133	127	176
hs. van amsterdam	183	232	211	251	247	303
hs. van arnhem en nijmegen	208	268	271	271	272	283
hz university of applied sciences	54	51	52	67	59	61
nhl stenden hs.	140	166	153	144	141	166
totaal	1.436	1.725	1.479	1.450	1.401	1.795

Conclusie

Zoals uit de tabellen is te lezen, is het aantal instromende studenten voor verwante studies aan de bacheloropleiding Pedagogiek stabiel groeiend. Gezien de grote arbeidsmarktvraag is het echter van belang een landelijk dekkend aanbod te creëren en zo meer studenten uit Oost-Nederland naar deze opleiding te trekken. Oost-Nederland is momenteel niet voorzien van een voltijd bacheloropleiding Pedagogiek. Het dichtstbijzijnde alternatief vanuit Twente zou Windesheim zijn (op 74 km afstand van Enschede). Met het aanbieden van een voltijd bacheloropleiding Pedagogiek in Enschede groeit de totale landelijke instroom in deze opleiding, waarmee beter tegemoet wordt gekomen aan de landelijke arbeidsmarktvraag.

6 Geschatte instroom in de nieuwe opleiding

6.1 Resultaten uit de enquête

Om de instroom van de bacheloropleiding Pedagogiek in te kunnen schatten, is een enquête afgenomen onder studenten en scholieren. De vragenlijst is ingevuld door 140 studenten, zowel havo-scholieren (alle profielen), Ad-studenten als mbo-studenten. Op basis van het instroomonderzoek blijkt dat 32% van de scholieren/studenten (45) geïnteresseerd is in de bacheloropleiding Pedagogiek⁹.

6.2 Conclusie

De bacheloropleiding Pedagogiek kan voldoende instroom verwachten.

7 Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte

7.1 Inleiding

De behoefte op de arbeidsmarkt wordt in deze aanvraag onderbouwd aan de hand van het doelmatigheidsonderzoek ten behoeve van deze nieuwe bacheloropleiding Pedagogiek en aan de hand van arbeidsmarktbronnen.

7.2 Kwantitatieve arbeidsmarktvraag

Zoals eerder vermeld is voor deze aanvraag een doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd. De geïnterviewde werkgevers geven aan behoefte te hebben aan instroom van nieuwe medewerkers die deze bacheloropleiding hebben afgerond¹⁰. Dit is ook uit de enquête gebleken.

Uit interviews komt een vraag naar voren van ongeveer 30 nieuwe medewerkers (totaal) en ongeveer 82 nieuwe medewerkers per jaar (expliciet genoemd door respondenten), die deze bachelor Pedagogiek in voltijd hebben gevolgd. Als we de genoemde totale aantallen verspreiden over vijf jaar, dan hebben werkgevers dus behoefte aan nieuwe instroom van $(30 / 5 =) 6 + 82 = 88$ nieuwe medewerkers per jaar. Uit de enquêtes komt een vraag naar circa 30 nieuwe medewerkers per jaar. Dat betekent dat werkgevers **een vraag naar nieuwe instroom hebben van $(88 + 30 =) 118$ nieuwe medewerkers per jaar**.

Daarmee heeft dit onderzoek aangetoond dat er een grote behoefte is aan afgestudeerden van de bachelor Pedagogiek.

7.3 Arbeidsmarktbronnen

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, landelijk en regionaal

In de meest recente arbeidsmarktprognoses van Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA/AIS) wordt een beeld geschetst van de huidige en op middellange termijn te verwachten arbeidsmarktontwikkelingen. Hieronder worden de gegevens gepresenteerd van de voor de bacheloropleiding Pedagogiek relevante opleidingstypen (bron: ROA/AIS, juni 2025). We tonen de cijfers van het opleidingstype Bachelor - sociaal pedagogisch werk omdat hier veel pedagogische opleidingen onder vallen. Daarnaast is het opleidingstype Bachelor – onderwijskunde ook relevant: de bacheloropleiding Pedagogiek valt hieronder.

⁹ Zie pagina 29 van het Doelmatigheidsonderzoek (bijlage 2)

¹⁰ Zie pagina 29 van het Doelmatigheidsonderzoek (bijlage 2).

Tabel 1: Arbeidsmarktinformatie ROA/AIS (juni 2025), landelijk

Opleidingstype	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	Verwachte vervangingsvraag tot 2028	Verwachte baanopeningen tot 2028	Verwachte instroom schoolverlaters tot 2028	ITKP in 2028 toekomstige knelpunten
Bachelor sociaal pedagogisch werk	-3000 (-0,8% per jaar)	10.000 (2,6% per jaar)	10.000 (2,6% per jaar)	2.400 (0,6% per jaar)	Groot (0,93)
Bachelor onderwijskunde	-400 (-0,1% per jaar)	5.500 (1,7% per jaar)	5.500 (1,7% per jaar)	14.800 (4,2% per jaar)	Vrijwel geen (1,12)

Bovenstaande ROA-cijfers laten een verschil zien: de bacheloropleiding sociaal pedagogisch werk laat grote knelpunten zien; de bacheloropleiding Onderwijskunde vrijwel geen knelpunten. Echter, gezien de beschreven ontwikkelingen in het vakgebied, is er steeds meer behoefte aan pedagogisch opgeleide professionals, en minder behoefte aan onderwijskundigen. Het is vandaar meer dan voor te stellen dat de opleidingstype bacheloropleiding sociaal pedagogisch werk veel passender is bij onderhavige aanvraag dan de opleidingstype bacheloropleiding onderwijskunde.

Tenslotte beschouwen we ook de bachelor lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie als relevant in relatie tot de bachelor pedagogiek. Deze laat enige knelpunten zien.

Opleidingstype	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	Verwachte vervangingsvraag tot 2028	Verwachte baanopeningen tot 2028	Verwachte instroom schoolverlaters tot 2028	ITKP in 2028 toekomstige knelpunten
Bachelor basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie	3.800 (0,5% per jaar)	24.600 (3% per jaar)	28.400 (3,4% per jaar)	27.200 (3,3% per jaar)	Enige (1,02)

Bovenstaande ROA-cijfers laten zien, dat er gemiddeld genomen arbeidsmarktknelpunten verwacht worden bij de opleidingstypen die relevant zijn in relatie tot de bacheloropleiding Pedagogiek.

De regionale arbeidsmarkt

Regionaal gezien valt de opleiding onder de opleidingssector gezondheidszorg en welzijn. Voor deze opleidingssector schetst ROA in de arbeidsmarktregio's Twente en Stedendriehoek en Noordwest Veluwe een matig arbeidsmarktperspectief tot 2028 (1,1).

Voor de bachelor onderwijs, die wij ook relevant achten in relatie tot de bachelor pedagogiek, schetst ROA in de arbeidsmarktregio Twente een redelijk arbeidsmarktperspectief tot 2028 (1,03) en in de regio Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe een matig arbeidsmarktperspectief (1,13).

Tabel 2: Arbeidsmarktinformatie ROA/AIS (juni 2025), regionaal

Regionaam	aggregatieniveau	detailniveau	onderwerp	indicator	typering
Twente	Opleidingssubsector	Bachelor – gezondheidszorg en welzijn	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2028	1,1	matig
Twente	Opleidingssubsector	Bachelor Onderwijs	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2028	1.03	redelijk
Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	Opleidingssubsector	Bachelor – gezondheidszorg en welzijn	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2028	1,1	matig
Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	Opleidingssubsector	Bachelor Onderwijs	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2028	1.13	matig

Aansluiting van de beroepsgroep op de arbeidsmarkt

Hieronder worden alleen de ITKB (Inschatting Toekomstige Knelpunten Beroepsgroepen) in 2028 gepresenteerd van de voor de bachelor Pedagogiek relevante beroepsgroepen.

Beroepsgroep	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2028
Leerkrachten basisonderwijs	groot (0,88)
(Pedagogisch) medewerkers kinderopvang en onderwijsassistenten	groot (0,877)

ROA/AIS constateert voor de voor de opleiding Pedagogiek herkenbare beroepen grote toekomstige knelpunten.

Conclusie

De ROA-prognoses naar opleidingstype en opleidingssector geven landelijk een gematigd positieve indicatie. Regionaal geven de ROA-prognoses ook een veelal matige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de bacheloropleiding Pedagogiek. Deze indicator is echter minder relevant omdat de gekozen opleidingscategorieën een brede opzet kent. De opleiding Pedagogiek leidt echter wel op voor beroepsgroepen waar een grote krapte van wordt verwacht.

Tezamen met de uitkomsten van ons eigen onderzoek laten deze data zien dat er in onze regio een voldoende grote arbeidsmarktvraag is naar afgestudeerden van de bacheloropleiding Pedagogiek.

Overige bronnen

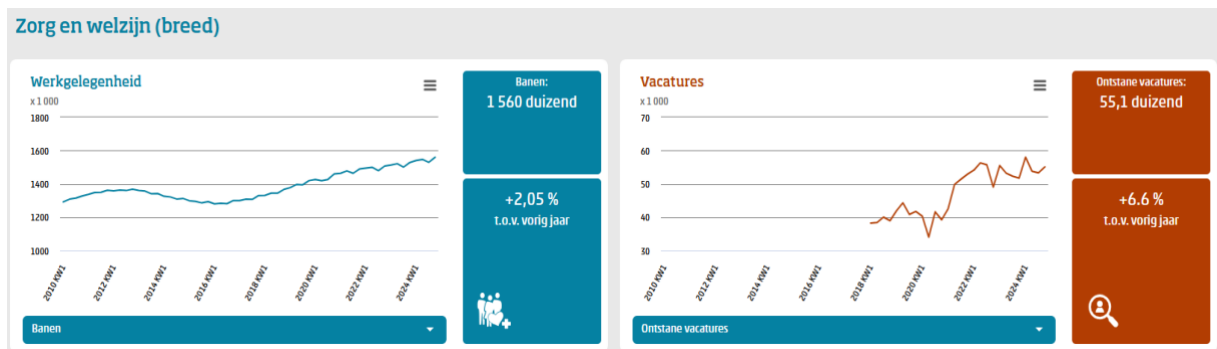
Aanvullend op de hierboven gepresenteerde ROA cijfers schetsen we op basis van onderstaande bronnen we een actueel beeld van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, zowel op landelijk als regionaal niveau, voor zover relevant in relatie tot de bachelor pedagogiek.

AZW

54% van de vacatures in het sociaal werk is moeilijk vervulbaar. (AZW, mei 2024)¹¹

Het aantal vacatures binnen het domein sociaal werk is het afgelopen jaar gestegen met 6,6% (AZW 2024)¹²

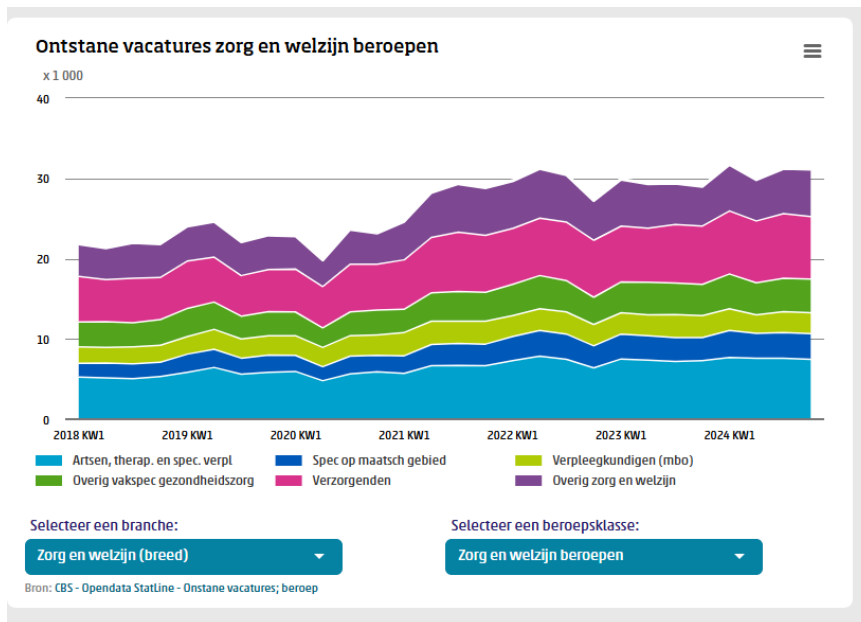

¹¹ <https://www.sociaalwerk-werkt.nl/werkgevers-en-werknemersonderzoek>

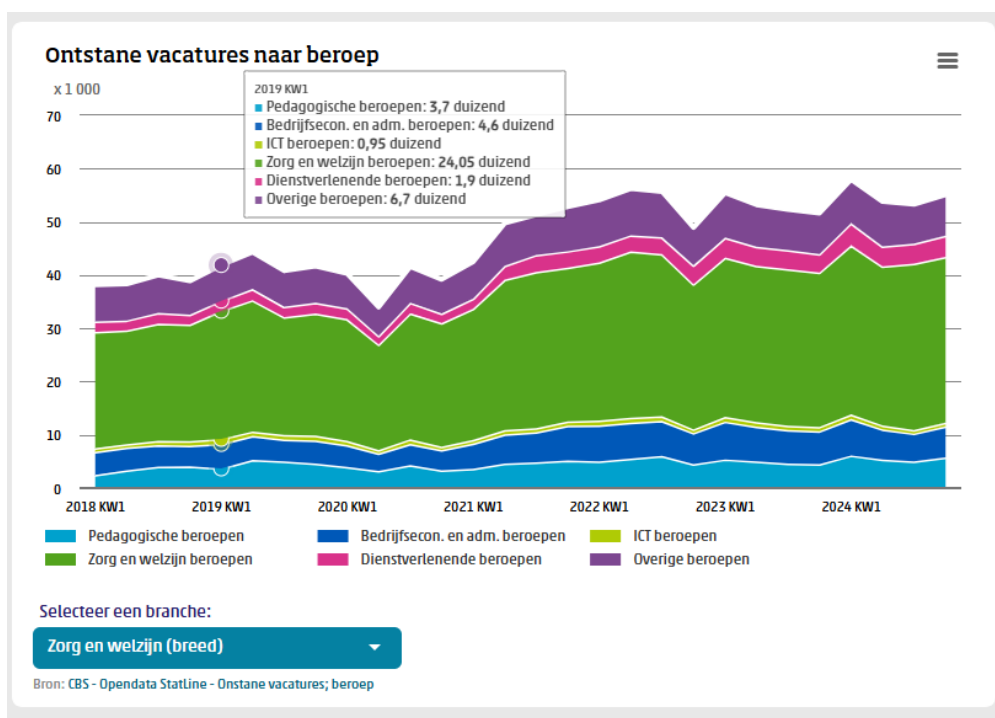
¹² <https://dashboards.cbs.nl/v4/AZWDashboard/>

CBS Statline

Ook andere bronnen laten de stijging van het aantal vacatures in het domein zorg en welzijn zien (CBS Opendata Statline)¹³:

Meer specifiek is ook een stijging te zien van ruimte 5.000 vacatures voor pedagogische beroepen in 2024 (CBS Opendata Statline)¹⁴:

¹³ <https://dashboards.cbs.nl/v4/AZWDashboard/>

¹⁴ <https://dashboards.cbs.nl/v4/AZWDashboard/>

UWV

In onderstaand overzicht is te zien dat 'Pedagogisch medewerkers kinderopvang' alsmede onderwijskundigen en andere beroepen in het onderwijsdomein zijn opgenomen in de lijst van 'Kansrijke Beroepen 2024-2025' van het UWV.¹⁵

Onderwijs - pedagogisch

Middelbaar beroepsniveau / gespecialiseerd vakmanschap

Zweminstructeurs ⁴
Fitnessinstructeurs
(Pedagogisch) medewerkers kinderopvang
Technisch onderwijsassistent (TOA)

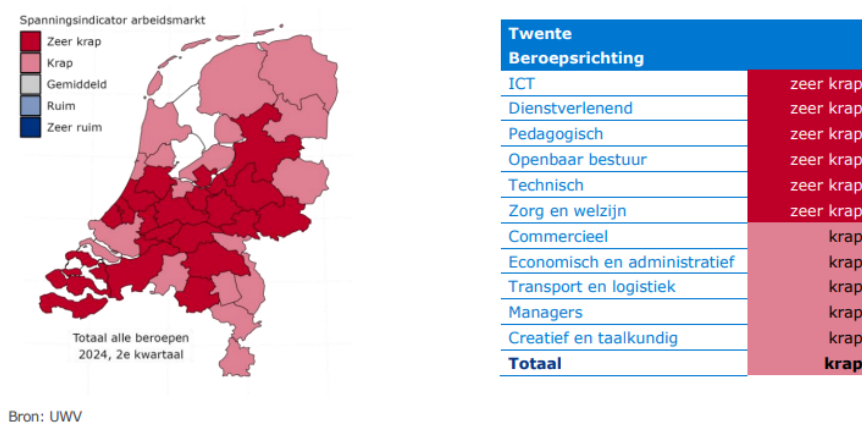
Hoger / wetenschappelijk beroepsniveau

Leerkrachten basisonderwijs
Leerkrachten speciaal onderwijs en RT
Docenten lichamelijke opvoeding
Docenten vo / mbo taalkundige vakken
Docenten vo / mbo exacte vakken
Docenten vo / mbo economische vakken
Docenten vo maatschappelijke vakken
Docenten vo cultuur en kunstvakken
Vakdocenten beroepsonderwijs techniek
Vakdocenten beroepsonderwijs verpleegkunde / verzorging
NT2 docent (mits in bezit van 2 ^e graads onderwijsbevoegdheid) ⁵
Directeuren / schoolleiders basis- en speciaal onderwijs
Directeuren en managers voortgezet onderwijs
Docenten hbo / wo wis- en natuurkunde, techniek en ICT
Docenten hbo / wo economie en recht
Onderwijskundigen

De spanningsindicator in de regio Twente laat ook duidelijke arbeidsmarktnelpunten zien¹⁶. Pedagogische beroepen staan op zeer krap.

Afbeelding 2.7 Spanningsindicator arbeidsmarkt

35 arbeidsmarktregio's (landkaart) en Twente naar beroepsrichting (tabel), 2e kwartaal 2024

'Vooral in sectoren met grote maatschappelijke opgaven blijft de krapte een aanhoudend probleem. Dit geldt met name voor zorg, onderwijs, overheid, ICT en techniek. Deze sectoren hebben al jaren te maken met krapte.'¹⁷

Arbeidsmarkt In Zicht

¹⁵ https://www.werk.nl/imagesdxa/uwv-kansrijke-beroepen-2024-2025_tcm95-458847.pdf

¹⁶ https://www.werk.nl/imagesdxa/regio_in_beeld_2024-2025_twente_tcm95-462420.pdf p.11

¹⁷ https://www.werk.nl/imagesdxa/regio_in_beeld_2024-2025_twente_tcm95-462420.pdf p.11

Op de internetpagina ArbeidsmarktInZicht is informatie te vinden over vacatures van Pedagogische beroepen. Er wordt aangegeven dat in de categorie van 'Pedagogische beroepen' het aantal vacatures bijna jaarlijks toeneemt. Van 30.373 in 2016 tot 98.535 in 2024¹⁸.

7.4 Conclusie

De behoefte op de arbeidsmarkt naar afgestudeerden van de bacheloropleiding Pedagogiek is zowel kwantitatief als kwalitatief aangetoond. Tevens is aangetoond dat er zowel een regionale als een landelijke arbeidsmarktcrisps bestaat voor afgestudeerden van de bacheloropleiding Pedagogiek.

8 Noodzaak tot start nieuwe opleiding

8.1 Algemene noodzaak voor het starten van een bacheloropleiding Pedagogiek

De regionale arbeidsmarktanalyse toont een stevige vraag naar hbo-pedagogen in Twente, met een geschatte behoefte van 118 professionals per jaar voor de aankomende 5 jaren. Deze regionale vraag is structureel, vanuit instellingen als jeugdhulp, onderwijsinstellingen en wijkteams. Aangezien een bacheloropleiding Pedagogiek nog ontbreekt in Oost-Nederland (zie hoofdstuk 5), ligt hier een duidelijke maatschappelijke behoefte en een lacune in het aanbod in Oost-Nederland.

Daarnaast kent een bacheloropleiding Pedagogiek een eigen, onderscheidend beroeps- en competentieprofiel: de pedagoog die gespecialiseerd is in het bevorderen van opvoedingsrelaties tussen kind/jongere en opvoeder, met de nadruk op kennis van ontwikkelingspsychologie en pedagogisch handelen in diverse leefgebieden van de jongere. Deze expertise is wezenlijk verschillend van Social Work of Pabo en sluit direct aan bij functies als opvoedondersteuner, jeugdadviseur of pedagogisch beleidsmedewerker — exact de rollen waar werkgevers in Twente behoefte aan hebben.

8.2 De gewenste ontwikkeling kan niet in de vorm van een nieuwe afstudeerrichting of curriculumwijziging van een bestaande opleiding gerealiseerd worden.

Om deze stelling te onderbouwen, gaan we in op twee verkenningen om een opleidingsvariant mogelijk te maken: de opleiding tot leraar Basisonderwijs en de bachelor Social Work.

Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Voor de inhoud van het curriculum van Opleiding tot leraar Basisonderwijs (i.e., Pabo) gelden er wettelijke kaders en richtlijnen, wat maakt dat het vormgeven van een Pedagogiek opleidingsvariant niet mogelijk is binnen deze licentie.

Social Work

Zowel de bacheloropleiding Social Work¹⁹ als de bachelor Pedagogiek²⁰ hebben een eigen competentie- en beroepsprofiel. Deze profielen zijn wezenlijk anders; binnen het landelijk hbo-portfolio worden deze opleidingen van elkaar onderscheiden. Dat heeft ertoe geleid dat negen hogescholen (zoals Windesheim, HU en HAN) naast een bacheloropleiding Social Work ook een zelfstandige bacheloropleiding Pedagogiek aanbieden. Dit gegeven alleen al leidt tot de conclusie dat de bachelor Pedagogiek niet kan worden vormgegeven als een afstudeerrichting van Social Work.

Inhoudelijk is er een groot wezenlijk verschil tussen beide bacheloropleidingen Social Work en Pedagogiek. Het beroepsprofiel van Pedagogiek vraagt om een stevige didactische, ontwikkelingspsychologische en pedagogische basis, die niet in de kern van de generalistische bacheloropleiding Social Work ligt. Het werken binnen het pedagogisch domein in samenwerking met jeugdhulpverleners, onderwijsprofessionals en

¹⁸ <https://arbeidsmarktinzicht.nl/nederland/pedagogische-beroepen>

¹⁹

https://www.vereniginghogescholen.nl/system/profiles/documents/000/000/212/original/Landelijk_opleidingsdocument_Sociaal_Werk_-_downloadversie.pdf?1496299432

²⁰ https://www.vereniginghogescholen.nl/system/profiles/documents/000/000/247/original/Landelijk_opleidings-en_competentieprofiel_hbo-bacheloropleiding_Pedagogiek.pdf?1580288915

gedragswetenschappers, vereist een structurele rol in diagnostiek en behandelvoorbereiding onder supervisie van regie-behandelaren en het hanteren van specifieke pedagogische kaders, beroepsstandaarden en ethiek die de pedagoog kenmerken.

De huidige afstudeerrichting binnen de bacheloropleiding Social Work van Saxion voorziet in generalistische hulpverlening en sociale activering in het jeugddomein. Hoewel er in de afgelopen jaren substantiële inspanningen zijn geleverd om deze afstudeerrichting aan te laten sluiten bij de wensen vanuit het pedagogisch werkveld, blijkt toch dat studenten niet specialistisch genoeg worden opgeleid voor de pedagogische vraagstukken waar organisaties mee te maken hebben. Dit is herbevestigd in de kwalitatieve resultaten van het marktonderzoek (zie paragraaf 5.2).

Tot slot is het belangrijk te benadrukken dat de pedagoog een duidelijk afgebakend beroepsprofiel heeft, dat in de praktijk ook zo wordt herkend en gevraagd door werkgevers. Voor veel functies in de regio (zoals pedagogisch beleidsmedewerker, pedagogisch adviseur, ouder- en kind-adviseur) wordt dan ook een afgeronde hbo-bacheloropleiding Pedagogiek gevraagd, niet een gespecialiseerde Social Worker. Ook in onderwijsnabije contexten, zoals samenwerkingsverbanden passend onderwijs en specialistische ondersteuning in het primair onderwijs, wordt een bachelor Pedagogiek geëist. Een afstudeerrichting binnen Social Work zou daarmee onvoldoende arbeidsmarktrelevantie bieden en afgestudeerden mogelijk diskwalificeren voor functies waarvoor zij juist opgeleid zouden moeten worden (en vanuit de student bezien: opgeleid zouden willen worden).

Kortom, een afstudeerrichting binnen Social Work of Pabo dekt de specifieke inhoud van het profiel van Pedagogiek niet voldoende af en zou daarmee onvoldoende aansluiten bij de landelijke kwaliteitscriteria en regionale opleidingsbehoefte. Alleen een volwaardige bacheloropleiding Pedagogiek kan recht doen aan de regionale behoefte aan-professioneel geschoolde pedagogen.

8.3 De gewenste vernieuwing kan niet binnen het bestaande aanbod van andere instellingen worden vormgegeven.

De spreiding van het huidige aanbod van bacheloropleidingen Pedagogiek dekt grotendeels Nederland, maar een aanbieder in Oost-Nederland ontbreekt. Studenten uit deze regio die Pedagogiek willen studeren zijn nu aangewezen op Windesheim (Zwolle). Een regionale opleiding is hiermee wenselijk voor zowel regionale bedrijven als studenten. Op basis van marktanalyse en gesprekken met andere aanbieders, kiest Saxion, met het oog op een goede landelijke spreiding van de bacheloropleidingen Pedagogiek, bewust voor de vestigingsplaats Enschede. Met deze keuze is het ook duidelijk dat de gewenste vernieuwing niet binnen het bestaande aanbod van andere instellingen in de regio Twente kan worden vormgegeven, gezien het feit dat er geen andere aanbieders in deze regio zijn.

8.4 Het effect op de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod.

Landelijk bieden negen hogescholen een bacheloropleiding Pedagogiek aan (zie hoofdstuk 5). De toevoeging van een locatie in Twente vergroot de landelijke dekking en toegankelijkheid van deze opleiding, wat bijdraagt aan een betere geografische spreiding en opleidingstoegankelijkheid voor studenten uit Twente. Uit de afstemming met Windesheim blijkt dat de introductie van een bacheloropleiding in Twente enige impact zou kunnen hebben op de instroomcijfers van Windesheim. Deze studenten bij Windesheim zijn nu afkomstig uit Twente. Een deel daarvan zou voor Saxion kunnen kiezen in het vervolg. Gezien de hoge instroom van de Pedagogiek opleiding van Windesheim (189, zie hoofdstuk 8), zal dit geen onevenredig nadelig effect zijn.

8.5 Conclusie

Gezien de regionale arbeidsmarktvraag, het pedagogisch-didactisch profiel van de opleiding en de landelijke spreiding van het aanbod, is het starten van een nieuwe bacheloropleiding Pedagogiek in Enschede zowel inhoudelijk als strategisch van belang.

Met deze opleiding wordt in Twente een cruciale en nu nog ontbrekende schakel toegevoegd aan het professionele veld: pedagogen die bruggen bouwen tussen ouders, professionals en systemen – en daarmee bijdragen aan duurzame oplossingen voor complexe opvoedingsvragen.

9 Aansluiting instellingsprofiel

Saxion is een kennisinstelling met de focus op het oosten en midden van Nederland. Met uitstekend onderwijs en toegepast onderzoek staat Saxion ten dienste van de samenleving en streven we naar het leveren van maximale waarde voor studenten en ons werkveld. Op onze locaties in Enschede, Deventer en Apeldoorn bieden we een breed palet aan onderwijs en succesvol praktijkgericht onderzoek. Saxion is sterk geworteld en verbonden met de regio en is een belangrijke aanjager van economische ontwikkeling. Om in te spelen op de huidige en toekomstige vraag van de regionale arbeidsmarkt, blijven we ons onderwijsaanbod vernieuwen en verbreden. Samen met partners in de regio bouwen we aan de toekomst van de regio; een regio die te maken heeft met krimp en vergrijzing. Onze overtuiging is dat we voor de wereld van morgen samen anders moeten denken, leren en doen, waarin het samenspel van technologie en mens een centrale rol speelt.

Saxion leidt studenten op voor een duurzame, digitale en veilige samenleving, zoals beschreven staat in het Instellingsplan 2025-2030 'Talent voor de toekomst'²¹. De uitbreiding van ons opleidingsaanbod met de bacheloropleiding Pedagogiek sluit aan op het profiel van de Saxion locatie Enschede. Samen met regionale bedrijven bieden we studenten beroepsvraagstukken en -opdrachten aan gericht op de duurzame, digitale en veilige samenleving.

Met de bacheloropleiding Pedagogiek kunnen wij de opgedane kennis van het lectoraat Social Work onderzoekslijn 'opvoeden en opgroeien' in toenemende mate vertalen naar de regio. Het lectoraat doet al vele jaren onderzoek naar de jeugdzorg in de regio Enschede. Een aantal voorbeelden zijn:

- Doen Wat Werkt: een 6-jarig programma gericht op het versterken van het lerend vermogen van jeugdzorgprofessionals teneinde de kwaliteit van jeugdzorg te versterken. Dit programma wordt gefinancierd vanuit de Nationale WetenschapsAgenda. Onderdeel van het programma is ook om onderwijsprogramma's van toekomstig jeugdzorgprofessionals te verrijken.
- Een expertisecentrum jeugdzorg Twente, waar drie aanbieders van jeugdzorg in de regio samenwerken rondom praktijkvragen en waar we ook samenwerken met een sociaal werkorganisatie om verbinding met het voorveld te maken. Hierin betrekken we al vele jaren studenten die worden opgeleid tot jeugdprofessional.
- Langdurig onderzoek rondom de aanpak BRAM ('Beter Relateren Aan de Andere Ouder na de Scheiding'). Het doel van BRAM is om de schade voor kinderen die betrokken zijn bij een conflictscheiding te beperken.
- Een programma over de preventieve werking van jongerenwerk op jeugdcriminaliteit. Hierin trekken we samen op met Sociaal Werk Nederland en twee andere hogescholen. De wens hierbij is om de kennis die we opdoen ook te verankeren in het programma voor jeugdprofessionals.
- Vanuit de onderzoekslijn opvoeden en opgroeien loopt nu een NRO-aanvraag voor een groot project met 14 Twentse gemeentes waarin het versterken van de pedagogische basis centraal staat.

De lector en associate lector van het lectoraat Social work zijn verbonden aan het lectorenplatform Jeugd en Gezin en de lector start binnenkort als lid van de wetenschapscommissie van het landelijke project om het competentie profiel van de jeugd- en gezinsprofessional te updaten. Kortom: er zijn veel activiteiten gericht op professionalisering van de jeugdhulp; een opleiding Pedagogiek zou hier zeer passend bij zijn. Vanuit het werkveld hoort het lectoraat ook de uitdaging dat er veel specialistische kennis nodig is om de pedagogische vraag te beantwoorden. De SW-opleiding voorziet hier onvoldoende in.

De bacheloropleiding Pedagogiek sluit tenslotte naadloos aan op de bestaande Ad Pedagogisch Educatief Professional van Saxion (zowel in Deventer als in Enschede). Hiermee ontstaat een logische en doorlopende leerlijn voor studenten die zich willen verdiepen in pedagogisch handelen in diverse contexten. Daarnaast biedt de bacheloropleiding perspectief op verdere ontwikkeling, met doorstroommogelijkheden naar relevante masteropleidingen binnen Saxion (zoals de Master Transitie naar Gezondheid & Welzijn of de Master Leren en Innoveren) of bij naburige hogescholen, waarmee Saxion bijdraagt aan een leven lang ontwikkelen en versterking van het regionale pedagogische werkveld.

²¹ <https://www.saxion.nl/over-saxion/visie/strategisch-plan>

Analyse van instellingsplannen van twee naburige hogescholen, Windesheim en HAN, leidt niet tot de conclusie dat een andere hogeschool beter deze bacheloropleiding Pedagogiek aan kan aanbieden. Hogeschool Windesheim geeft in haar instellingsplan 'Dichterbij' (2023 – 2028) aan dichter bij de wereld te willen gaan staan door 'Samen transitie versnellen'. De opgaven die zij zichzelf stelt, gaan over grote thema's, maar spreken niet over een specifieke bijdrage aan de ontwikkeling van jongeren op pedagogisch gebied. Hogeschool Arnhem en Nijmegen geeft in haar Koersbeeld 2022 – 2028 'voor een slimme, schone en sociale wereld van morgen'. Het sociale deel van haar ambitie heeft de focus op fair health, waarbij de aanpak van sociaaleconomische gezondheidsverschillen nadrukkelijk wordt genoemd. Een specifieke aandacht voor de basis, ondersteuning op pedagogisch gebied, maakt hier geen onderdeel van uit.

Concluderend kunnen we stellen dat de bacheloropleiding Pedagogiek uitstekend aansluit bij het profiel van Saxion en dat met deze nieuwe bacheloropleiding tegemoet wordt gekomen aan een grote en robuuste regionale arbeidsmarkt vraag.

10 Bijlagen

Nummer	Bijlage
1	Het Landelijk opleidingsprofiel hbo-bachelor Pedagogiek (2019) van de Vereniging Hogescholen
2	Eindrapport Doelmatigheidsonderzoek Bachelor Pedagogiek Hogeschool Saxion. Tien organisatieadvies, 26 juni 2025
Alle overige bronnen zijn via een werkende link naar een internetpagina te vinden.	